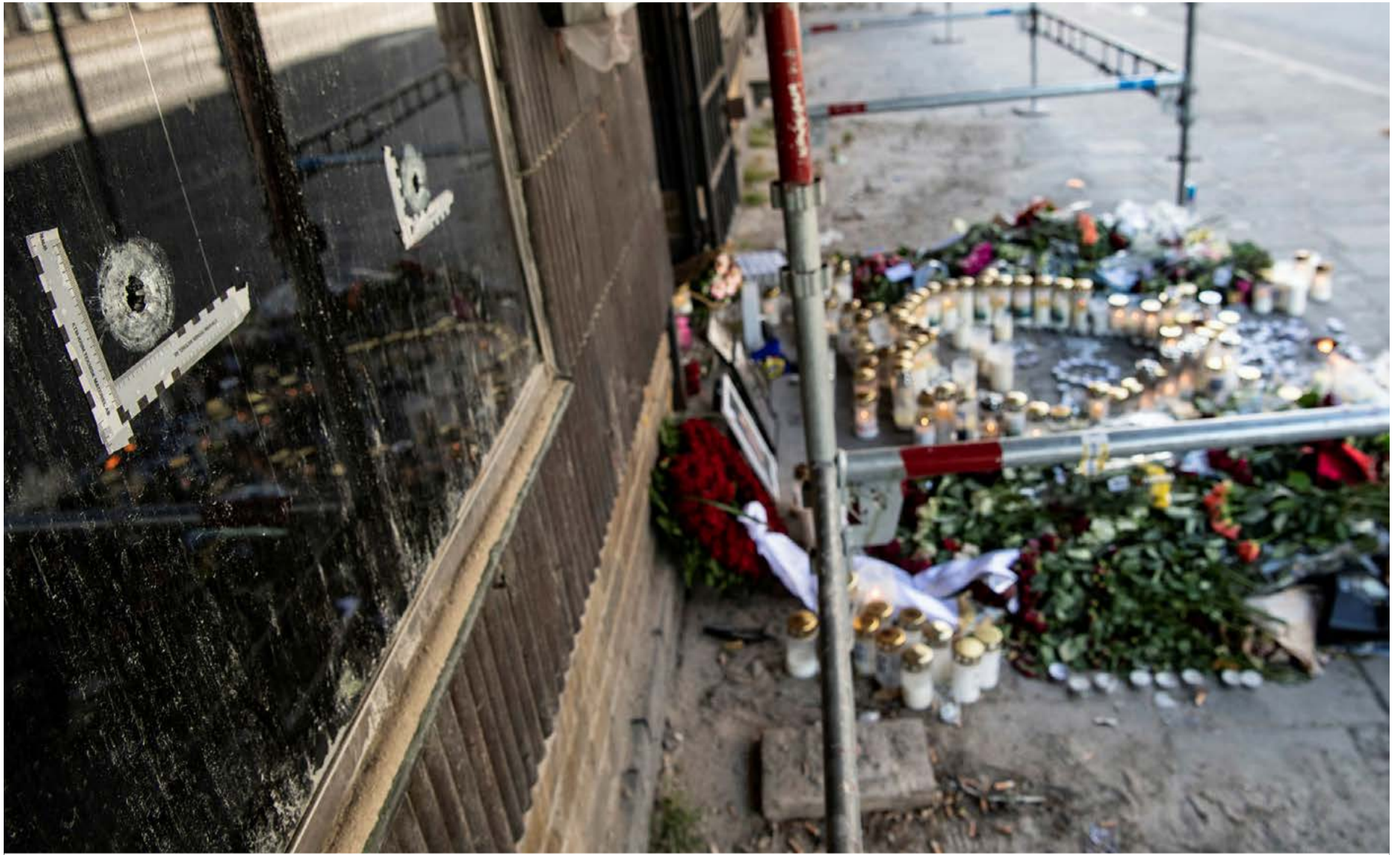

OPINION

AKTUELLA FRÅGOR

Debattredaktör: Eva Rothstein aktuella@sydsvenskan.se 040-28 10 13
Twitter: @aktuella Fler debattartiklar på sydsvenskan.se/opinion

Blommor och ljus utanför det internetcafé på Drottninggatan i Malmö där tre personer sköts till döds tidigare i år. Morden på Drottninggatan är förmodligen en förklaring till att fler i staden dött av skjutningar i år än i fjol, skriver Ardavan Khoshnood.

ARKIVFOTO: JOHAN NILSSON/TT

”Skjutningarna i Malmö fortsätter, och dödar fortfarande, men minskar faktiskt i antal.”

■ **Ardavan Khoshnood, kriminolog vid Malmö universitet, listar tre anledningar till varför skjutningarna i Malmö minskar.**

Det är ett bittert faktum att Sverige är ett av de länder som har allvarliga problem med våld där skjutvapen används. Under 2017 dödades 35 procent av alla mördade i Sverige med skjutvapen.

Den schweiziska organisationen Small Arms Survey konstaterar i en rapport som publicerades strax före årsskiftet att Sverige har en av världens största ökning- ar när det gäller andelen mord och dråp som utförs med skjutvapen.

En annan europeisk rapport, finansierad av EU-projektet FIRE, visar att Sverige också totalt sett har det mest omfattande skjutvapenrelaterade våldet i Västeuropa. Båda rapporterna bekräftas också av studier som svenska forskare gjort.

Trots att hela Sverige un-

der de senaste åren drabbats av skjutningar, sticker Skåne – och främst Malmö – ut. Enligt Brottsförebyggande rådet och svenska forskare, är kniv och vasst tillhygge fortfarande det vanligaste vapnet i Sverige, utom i Skåne, där skjutvapen är absolut vanligast.

Skjutningarna i Malmö fortsätter, och dödar fortfarande, men minskar faktiskt i antal.

Statistik från den lokala polisen visar att det under 2016 och 2017 förekom 61 respektive 65 skjutningar. Siffran för 2018, med lite över två månader kvar av året, ligger på 29. När det gäller antalet skadade ligger siffran för 2016 på 62, för 2017 på 58 och för 2018 (till och med den 17 oktober) på 18. Antalet mord 2016 utförda med skjutvapen var 7 och i fjol var de 6. För 2018 är antalet hittills 11.

Trots att fem fler har avlidit till följd av skjutningar jämfört med i fjol, har skottlossningarna i Malmö minskat med närmare 45 procent jämfört med

i fjol. En förklaring till att fler dött i år är förmodligen skjutningen på Drottninggatan där tre personer skadades och lika många avled i en och samma händelse. Sådana massskjutningar förekommer ytterst sällan i Sverige och måste räknas som en avvikande händelse. Men självfallet är det allvarligt att andelen mördade med skjutvapen i Malmö stigit trots minskat antal skjutningar.

Det finns flera anledningar till att skjutningarna i Malmö har sjunkit så drastiskt. Även om siffrorna för antalet döda kastar en mörk skugga över att antalet skjutningar minskat med nästan 50 procent är minskningen historisk i jämförelse med tidigare år.

Trots att det finns en utbredd motvilja hos kriminologer till erkänna att högre och strängare straff har en avskräckande och brottsförebyggande effekt, är nog den striktare lagstiftning som införts kring vapenbrott en anledning till att skjutningarna minskat. Sedan början på 2018

har minimistraflet för grovt vapenbrott skärpts från ett års fängelse till två år, något som också gör att det numera finns grund för obligatorisk häktning. Det betyder att en kriminell person häktas automatiskt när den grips med ett vapen på sig. Mellan januari och maj i år ökade i Sverige antalet häktade för vapenbrott med 25 procent jämfört med i fjol.

En annan orsak till att skjutningarna i Malmö har minskat är det omfattande samarbete staden har med polisen. Det har bland annat gjort att den verksamhet staden bedriver för avhoppare har kunnat effektiviseras, att stadens sociala insatsgrupper har kunnat utvecklas och att ett omfattande förebyggande arbete, som går under namnet *Communities that Care*, har kunnat dra igång. Även om inte alla program och arbeten har varit lika framgångsrika, har de tillsammans bidragit till att flera problem har kunnat komma upp till ytan och att nödvändiga insatser har

kunnat sättas in, åtminstone till en viss grad.

En tredje anledning till de minskade skjutningarna är det sätt polisen i staden arbetar på. De grövsta gängkriminella som står bakom skjutningarna punktmarkeras, varje steg de tar följs. Förutom liknande åtgärder som varit framgångsrika när det gäller att få ner skjutningarna, har polisens utredare jobbat frenetiskt med de skjutningar som förekommit. Många personer är därför anhållna och häktade. Det stör förstås deras kriminella liv, förutom att det har en brottsförebyggande effekt.

Nu har polisen tillsammans med staden och Kriminalvården börjat arbeta efter en ny metod för att ytterligare minska skjutningarna. Metoden som kallas *Group Violence Intervention*, är hämtad från USA där den gett lovande resultat i att minska gängvåld. Polisen, kommunen och Kriminalvården hade för några dagar sedan ett stormöte med gängmedlemmar, som tydligt varnades för att minsta

skottlossning skulle få allvarliga konsekvenser för dem. Här har metoden fått namnet *Shuta skjut*.

Visst går det att vara skeptisk till hur en metod från USA passar för svenska förhållanden, men den är absolut värd att pröva. Förhoppningsvis kan den göra ytterligare något förutom de åtgärder som redan har visat sig ge viss effekt: strängare och hårdare straff, tydligare brottsförebyggande arbete samt effektivare samarbete mellan myndigheter.

Ardavan Khoshnood

SKRIBENTEN

■ **Ardavan Khoshnood** är kriminolog vid Malmö universitet och har publicerat flera vetenskapliga artiklar kring skjutvapenrelaterat våld i Sverige.